

EINGIN SKIPAN ÁVARAR UM GEISLAVIRKNI Í FØROYUM

Føroyar hava onga ávaringarskipan ímóti geislavirkni, men nú verður roynt at fáa hana at virka

ÁKI BERTHOLDSEN

Í sambandi við, at føroyingar hava yvirtikið málsøkið, sum eitur tilbúgving, varð ein skipan, sum skal ávara okkum ímóti geislavirkni í Føroyum, sett upp á Sornfelli. Tað vísti Høgni Hoydal, landsstýrismaður á, nú hann hevur lagt eina frágreiðing fyri Løgtingið um tilbúgvingina í Føroyum í framtíðini.

Landsstýrismaðurin sigur, at tá ið føroyingar yvirtóku málsøkið, tilbúgving, var tað ein partur av avtaluni við danskar myndugleikar, at ein skipan skuldi setast upp, sum ávarar ímóti geislavirkni í Føroyum.

Hinvegin staðfestur hann samstundis, at útgerðin virkar ikki, men at tey arbeiða saman við Beredskabsstyrelsen í Danmark fyri at fáa ávaringarskipanina at virka aftur.

Høgni Hoydal upplýsur eisini, at Beredskabsstyrelsen hevur boðið

sær til at hava dagliga eftirlitið av skipanini, saman við tí stovninum í Føroyum, sum hevur ábyrgdina. Beredskabsstyrelsen hevur eisini boðið sær til at knýta skipanina upp í European Radiological Data Exchange Platform, EURDEP, sum er ein evropisk skipan, har dáta frá øllum ávaringarskipanum fyri geislavirkni í Evropa, verður savnað.

Høgni Hoydal sigur, at vit hava frammanundan eina samstarvsavtalu við Beredskabsstyrelsen á økinum, og hann metur, at hendan loysnin kann koma undir tað avtaluni.

Hann sigur eisini, at sum er, er tað Vørn, sum hevur ábyrgdina av útgerðini, men í eina frágreiðing um tilbúgvingina í framtíðini verður mælt til at fáa ein annan, egnaðan stovn at hava ábyrgdina av skipanini. Tað kundi verið Umhvørvisstovan ella heilsuverkið.

Útgerðin at ávara um geislavirkni í Føroyum riggar ikki

Amnesty stuðlar umstríddum uppskoti

Amnesty International heitir á løgtingslimir um at verða positivar móti uppskotinum um lögfrøðiligt kynsskifti

ÁKI BERTHOLDSEN

Fáa folk í Føroyum møguleikan fyri lögfrøðiligum kynsskifti, sleppa tey at liva og virka í samsvari

við tað, tey eru. Tað staðfestur Amnesty International í Føroyum, nú Løgtingið fer at viðgera eitt uppskot frá Sonju Jógvansdóttir, tingkvinnu, um at tað skal bera til at fáa lögfrøðiligt kynsskifti í Føroyum.

Tað merkir, at ein maður, ið fólir seg sum kvinna, skal kunna verða skrásettur sum kvinna og fáa nýtt p-tal, og tað sama skal vera galdandi fyri eina kvinnu, ið fólir seg sum ein mann. Og nú Løgtingið fer at viðgera málið, heitir Amnesty á løgtingslimirnar um at vera positivir og um at viðgera málið við virðing.

Eitt, tey visa til, er ein grein í Sosialinum tann 24. august, har samrøða var við Anniku Samuelson, ið er fødd sum drongur, men sum altíð hevur fatað seg sum kvinnu, og gongur ílatin sum kvinna.

– Tá ið fólk siggja meg, siggja tey eina kvinnu. Men so skjótt tey siggja passið, har hon er skrásett sum maður, verði eg ómenniskjagjörð, segði hon.

Og Amnesty heitir á løgtingslimir um at taka undir við uppskotinum, so at Føroyar alment viðurkenna, at ein kvinna sum Annika Samuelson hevur stórt virði fyri Føroyar, og at Føroyar eru eitt sterkari samfelag, tá ið tvørkyndir føroyingar kunnu føla seg heima og viðurkendar, sum teir eru.

– Einstaklingar, sum ikki rúm-

ast í kassunum, og sum ditta sær at bróta tey ósjónligu mörkini, eru ofta fyri mismuni. Tíverri eru eisini fleiri dømi um, at hesir einstaklingar eru fyri grovum harðskapi, sigur Amnesty International.

– Í allarflestu londum fáa borgararnir føðibræv, p-tal, ella annað samleikapróg, sum staðfestir teirra kyn. Tað ásetta kynið fylgir teimum so alt lívið og hevur stóra ávirkan á, hvussu teir verða flokkaðir, og hvussu umheimurin mótir teimum.

– Men júst henda ásetingin er til stóran ampa fyri tvørkynd, sum ikki kenna seg aftur í tí ásetta kyninum. Tey mugu annaðhvørt kúga sín samleika fyri at laga seg eftir samfelagnum, ella halda fast í hann. Men afturfyri mugu

tey so lata sær lynda at vera fyri stórum mismuni og misáliti frá samfelagnum, tey bágva í, verður lagt afturat.

Tey leggja afturat, at hesi seinu árin hava fleiri lond í Evropa broytt lógina, so at tvørkynd fáa møguleikan at skifta kyn lögfrøðiliga, soleiðis at tey kunnu verða skrásett, og fáa samleikapróg, samsvarandi egnari fatan av egnum kyni. Nøkur av hesum londum eru Danmark, Niðurlond, Spania, Norra, Írland, Malta, Portugal og Svøríki.

– Fáa føroysk tvørkynd møguleikan fyri lögfrøðiligum kynsskifti, sleppa tey, í gerandislívinum, at liva og virka í samsvari við tað, tey eru, sigu Amnesty International í Føroyum.